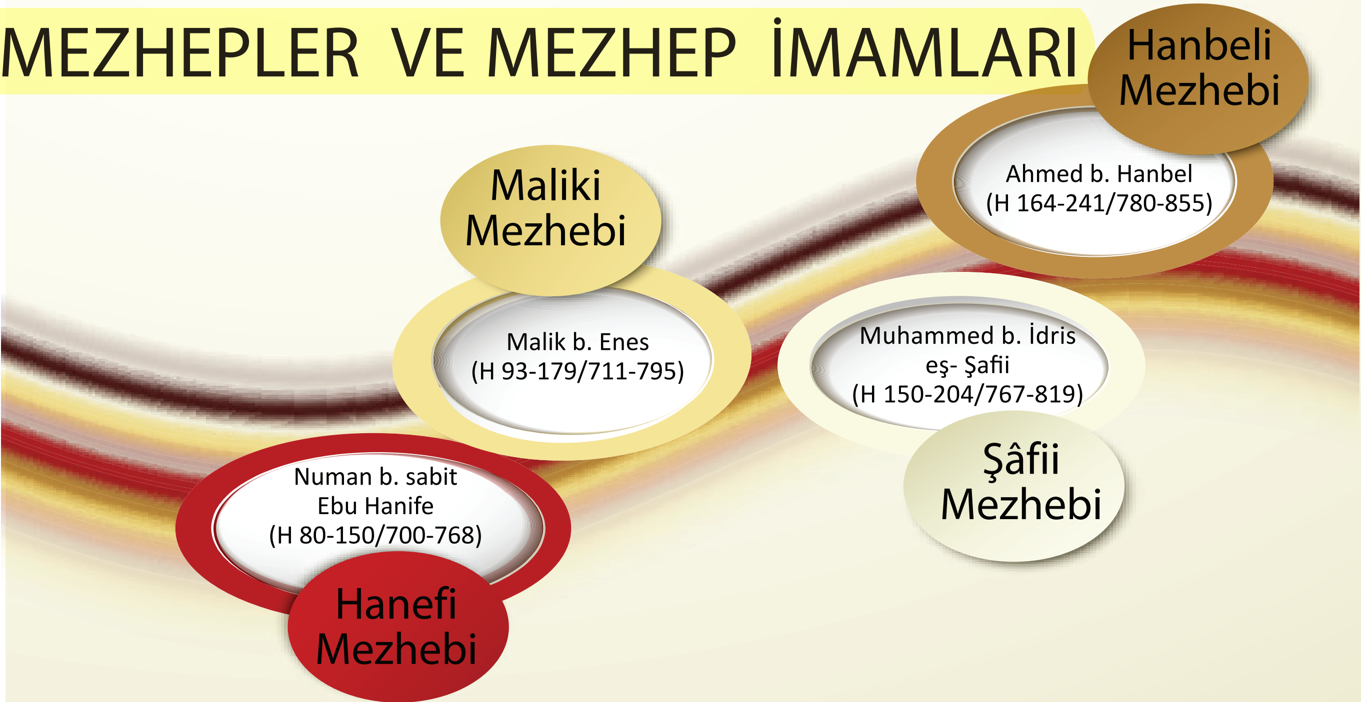

Hanefi Mezhebi

Dört fıkıh mezhebinin kronolojik sıra bakımından ilki Hanefi Mezhebi'dir. Kûfe'de Hz. Ali ve Abdullah b. Mesud'un temelini attığı fıkıh ilmi, tâbiîn fakihlerinin gayretleri ile gelişimini devam ettirmiştir.

Kûfe'de doğan İmam Ebu Hanîfe (H 80-150/700-768), Irak'ın ünlü fıkıh âlimi Hammad b. Ebî Süleyman'ın derslerine uzun müddet katılmış ve hocasının vefatından sonra onun kürsüsüne geçerek ders vermeye başlamıştır. Bilgisi, zekâsı, takvası, konulara hâkimiyeti ile büyük bir ilgiye mazhar olmuş ve binlerce öğrenci yetiştirmiştir. Yetiştirdiği öğrencilerden İmam Ebu Yusuf, İmam Züfer, Hasan bin Ziyad ve İmam Muhammed yazdıkları eserler ile Hanefi Mezhebi'nin teşekkül edip geniş halk kitleleri tarafından tanınmasını sağlamışlardır.

Hanefi Mezhebi'nin temel kaynakları şunlardır:

İmam Muhammed'e ait Zahir-i rivaye kitapları. Altı tanedir. Bunlar, el-Mebsût, ez-Ziyâdât, el-Camiu's-Sagîr, es-Siyeru's-Sagir, el-Camiu'l-Kebîr ve es-Siyeru'l-Kebir'dir. Zâhiru'r-rivâye isimli eserler Hanefî literatürünün en temel ve ilk kaynaklarıdır. Yine Ebu Hanîfe'nin bir diğer öğrencisi olan İmâm-ı Ebu Yûsuf'un Kitâb-ül-Harâc'ı da ilk dönem Hanefî eserlerinin başında yer alır. Hanefi mezhebine ait usûl-i fıkh eserlerinden en meşhur olanları Cessas'a ait el-Fusûl fi'l-Usûl; Pezdevî'ye ait Kenzu'l-Vüsûl ila Marifeti'l-Usûl; Serahsî'ye ait Usulü's-Serahsî ile el-Mebsut isimli eserlerdir.

Sonraki dönemlerde yazılan ve geniş kitlelerce de kabul görmüş füru-i fıkh eserlerinden bazıları ise şunlardır: Ebu'l-Leys es-Semarkandî'ye ait Nevâzil; Kasânî'ye ait Bedâ'i'u's-Sanâi'; Merginaniye ait el-hidaye; İbnü'l-Hümâm'a ait Fethu'l-Kadîr ve İbn Âbidîn'e ait Reddü'l-Muhtâr.

Fıkıh öğretim usulü olarak takrir metodu yerine müzakere (konsey oluşturma) yolunu tercih eden Ebu Hanîfe içtihat metodunu şu şekilde açıklamıştır: "Resulullah'tan (s.a.v) gelen baş

Bağdat/ Irak